Bahasa Wales

Bahasa Wales (*Cymraeg* atau *y Gymraeg*, [kəm'rɑːɨg] dan [ə gəm'rɑːɨg]), ialah satu bahasa yang tergolong dalam cabang Britonik dari bahasa-bahasa Celt yang berasal dari Wales (*Cymru*). Penutur bahasa Wales wujud di seluruh dunia, terutamanya di Great Britain, Amerika Syarikat, Kanada, Australia, New Zealand, dan juga sebuah kawasan petempatan bangsa Wales di Lembah Chubut di Patagonia Argentina.

Bahasa ini dahulunya pernah ditegah pengunaannya oleh kerajaan United Kingdom sehingga sebarang penuturannya di sekolah diberikan hukuman berat, lalu bahasa ini semakin dipandang rendah dianggap tidak menguntungkan apabila menjelang abad ke-20.[8] Namun, usaha penggiatan pelestarian bahasa ini oleh aktivis-aktivis ia segera menjadikan bahasa ini berkembang kembali dari segi penggunaannya sehingga media khusus seperti stesen radio dan televisyen dikhususkan dalam bahasa ini.

Isi kandungan

Statisitik penuturan

Ortografi

Diphthongs

Catatan

Pautan luar

Statisitik penuturan

Perangkaan banci terkini (2001) yang dibentangkan dalam laporan "Main Statistics about Welsh"[9] oleh Lembaga Bahasa Wales, menunjukkan bahawa 582,400 orang (20.8% dari seluruh penduduk Wales di rumah tangga atau penubuhan komunal) mampu bertutur dalam bahasa Wales, yang mana 457,946 orang (16.3%) boleh menutur, membaca dan menulis bahasa berkenaan, dibandingkan dengan 508,100 orang (18.7%) pada tahun 1991. Peluasan bahasa Inggeris telah mengakibatkan kemerosotan penutur bahasa Wales. Semenjak wujudnya

Bahasa Wales	
Cymraeg	
Sebutan	*akan ditambah*
Asli di	Wales, England, Argentina (Chubut), Amerika Syarikat, Kanada, Australia, New Zealand
Penutur asli	750,000+: — Wales: 611,000[1] — England: 133,000[2] — Argentina (Chubut): 25,000[3] — Kanada: 3,160[4] — Amerika Syarikat: 2,655[5] — New Zealand: 1,155[6] — Australia: 1,060[7] (*tiada tarikh*)
Keluarga bahasa	Indo-Eropah ▪ Celt ▪ Celt Insular ▪ Britonik ▪ **Bahasa Wales**
Sistem penulisan	Abjad Rumi (jenis Wales)
Status rasmi	
Bahasa rasmi di	Wales
Kod bahasa	
ISO 639-1	`cy`
ISO 639-2	`wel` (B) `cym` (T)
ISO 639-3	`cym`

[[File:

Akta Bahasa Wales 1993 yang menyamakan taraf bahasa Wales dengan bahasa Inggeris dalam sektor awam di Wales, bahasa Wales berjaya dibangkitkan semula.

Hasil kaji selidik "2004 Welsh Language Use Survey" (http://www.bwrdd-yr-iaith.org.uk/download.php/pID=67935.6) menunjukkan bahawa terdapat 611,000 penutur bahasa Wales di Wales (21.7% dari seluruh penduduk yang tinggal di rumah tangga), 62% mengaku bertutur bahasa Wales seharian, dan 88% daripada yang fasih berbahasa Wales menuturinya setiap hari.[9]

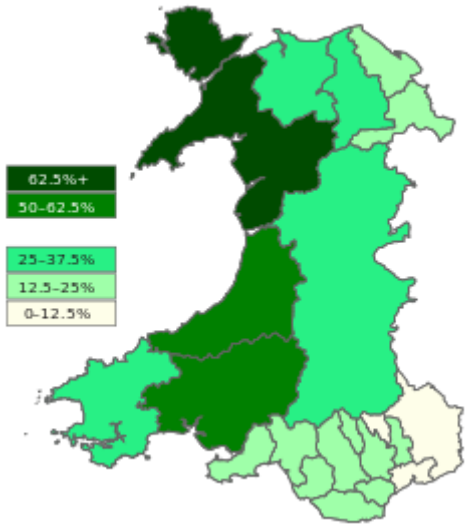

Peratusan penutur bahasa Wales mengikut kawasan

|300px]]

Perangkaan tahun 2004 dan 2001 ini menggambarkan bahawa kira-kira 14% penduduk Wales mengaku berbahasa Wales secara seharian. Sebenarnya, perangkaan ini dipetik dari kaji selidik pantauan, lebih-lebih lagi kefasihan penduduk tidak diuji, namun tahun kefasihan dalam pantauan 2004 (berbanding pantauan 1992) lebih menonjol dalam golongan usia 3-15 tahun (p.9 (http://www.bwrdd-yr-iaith.org.uk/download.php/pID=67935.6)), tambahan pula penyumbang utama peningkatan ini datang dari kawasan Tenggara (p.10 (http://www.bwrdd-yr-iaith.org.uk/download.php/pID=67935.6)); golongan-golongan selebihnya pula semakin kurang fasih.

Ortografi

Bahasa ini mempunyai abjad tersendiri yang digunakan untuk menulis dan mewakilkan bunyi-bunyi khas ia:

Huruf	Nama	Bunyi fonetik	Padanan terhampi (sama ada dalam bahasa Melayu baku atau bahasa lain)
a	*a*	/a, aː/	l**a**w**a**
b	*bi*	/b/	**b**ayi
c	*ec*	/k/	**k**a**k**i
ch	*èch*	/χ/	**kh**amis - juga huruf *kha* (خ) dalam abjad Arab
d[* 1]	*di*	/d/	**d**a**d**ih
dd	*èdd*	/ð/	***th**ese* - juga huruf *dzal* (ذ) dalam abjad Arab
e	*e*	/ɛ, eː/	l**e**wat (é)
f	*èf*	/v/	**v**ideo
ff	*èff*	/f/	**f**ikir
g	*èg*	/g/	**g**i**g**i
ng	*èng*	/ŋ/	soto**ng**, **ng**a**ng**a
h[* 2]	*aets*	/h/	**h**ati
i	*i*, *i dot* (S)	/ɪ, iː, j/	**i**s**i** / **y**a (sebelum huruf vokal)
j	*je*	/d͡ʒ/	**j**ala
l	*el*	/l/	**l**idi
ll	*èll*	/ɬ/	Tiada dalam banyak bahasa Eropah atau bahasa Asia - paling dekat ialah "hl"
m	*em*	/m/	**m**ulut
n	*en*	/n/	**n**asi
o	*o*	/ɔ, oː/	"b**o**g", dalam sebutan baku bahasa Inggeris British
p	*pi*	/p/	**p**ai
ph	*ffi*	/f/	**f**ikir
r	*er*	/r/	**r**alat
rh	*rhi*	/ɽ̥/	Dalam bahasa Inggeris: *p**r**ay*, [r] tidak bersuara
s[* 1]	*ès*	/s/	**s**usu
t[* 1]	*ti*	/t/	**t**ong
th	*èth*	/θ/	Dalam bahasa Inggeris: ***th**in*, juga huruf *tha* (ث) dalam abjad Arab
u	*u* (N), *u bedol* (S)	/ɨ̞, ɨ̞ː/ (N),[* 3] /ɪ, iː/ (S)	Dialek selatan: *b**i**t* atau *mach**i**ne* dalam bahasa Inggeris; Dialek utara: *ros**e**s*. dalam bahasa Inggeris
w	*w*	/ʊ, uː, w/	b**u**k**u** / **w**ayang (konsonan sebelum huruf vokal)
y[* 4]	*ỳ*	/ɨ̞, ɨ̞ː, ə/ (N),[* 3]	b**e**rat (ĕ)

		/ɪ, iː, ə, əː/ (S)	

Nota

1. The sequence *si* indicates /ʃ/ when followed by a vowel; similarly, *di* and *ti* sometimes indicate /dʒ/ and /tʃ/ respectively when followed by a vowel, although these sounds are spelled *j* and *ts* in loanwords like *jŵg* "jug" and *wats* "watch".
2. In addition to representing the phoneme /h/, *h* indicates voicelessness in the graphemes *mh*, *nh*, *ngh* and *rh*. The digraph *ph* – which indicates the aspirate mutation of *p* (e.g. *ei phen-ôl*) – may also be found very occasionally in words derived from Greek (e.g. *phenol*), although most words of Greek origin are spelt with *ff* (e.g. *ffotograff*).
3. In the North, the letters *u* and *y* are occasionally pronounced /ɪ, iː/, the same as in the South, rather than /ɨ, ɨː/. This is usually the case when the preceding vowel is /ɪ/ or when *y* is preceded or followed by *g* /g/ or followed by *w* /u/, forming a diphthong."Morffoleg y Gymraeg" (http://www.geiriaduracademi.org/?page_id=50). *Geiriadur yr Academi*. Bangor University. Dicapai pada 25 July 2014.
4. The vowel letter *y* indicates /ə/ in unstressed monosyllabic words (e.g. *y* "the", *fy* "my") or non-final syllables (regardless of whether these are stressed or not), but /ɨ, ɨː/ (N) or /ɪ, iː/ (S) in word-final syllables (again, regardless of stress).

Diphthongs

Orthography	Northern dialects	Southern dialects	English (approximation only)
ae	/ɑːɨ̯/	/aɨ̯/	**ey**e
ai	/aɨ̯/	/aɨ̯/	**ey**e
au	/aɨ̯/	/aɨ̯/	**ey**e / b**e**t (plural ending)
aw	/aʊ̯, ɑːʊ̯/	/aʊ̯/	h**ow**
ei	/əɨ̯/	/əɨ̯/	As in *ei*ght
eu	/əɨ̯/	/əɨ̯/	As in *ei*ght
ew	/ɛʊ̯, eːʊ̯/	/ɛʊ̯/	Roughly like *Edward* with the *d* removed: ***E'w**ard*
ey	/əɨ̯/	/əɨ̯/	As in *ei*ght
iw	/ɪʊ̯/	/ɪʊ̯/	not usually present in English except in the interjection *Ew!*; closest to 'i-oo' (short i). A small number of English dialects have this sound in words that have "ew" or "ue". Such words, in the majority of English dialects that distinguish ew/ue and oo, would usually have /ju/ instead. See the Phonological history of English consonant clusters article for more information.
oe	/ɔɨ̯, ɔːɨ̯/	/ɔɨ̯/	b**oy**
oi	/ɔɨ̯/	/ɔɨ̯/	b**oy**
ou	/ɔɨ̯, ɔːɨ̯/	/ɔɨ̯/	b**oy**
ow	/ɔʊ̯/	/ɔʊ̯/	**oh**
uw	/ɨʊ̯/	/ɪʊ̯/	not present in English; closest to 'i-oo' (short i)
wy	/ʊ̯ɨ, ʊ̯ɨ/	/ʊ̯i/	not present in English; closest to g**ooey**
yw	/ɨʊ̯, əʊ̯/	/ɪʊ̯, əʊ̯/	/ɪʊ̯/ not present in English; closest to 'i-oo' (short i) /əu/ like "g**oa**t" in Received Pronunciation or like "h**ou**se" in Canadian English

Catatan

1. 2004 Welsh Language Use Survey: the report - Welsh Language Board (http://www.bwrdd-yr-iaith.org.uk/cynnwys.php?pID=109&nID=2122&langID=2)
2. http://www.ibiblio.org/pub/archives/welsh-l/welsh-l/1993/Mar/More-Welsh-Speakers
3. Ethnologue: Welsh (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=cym)
4. Ethnologue: Languages of Canada (http://www.ethnologue.com/show_country.asp?name=CA).
5. USEnglish.org (http://www.usenglish.org/foundation/research/lia/languages_of_the_usa.pdf)PDF (89.8 KiB)
6. Cultural Table (http://www.stats.govt.nz/NR/rdonlyres/AE206501-0E75-4B38-84C9-9C06A05EA9D2/0/CulturalTable12.xls), New Zealand government (XLS).
7. Western Australia (http://web.archive.org/web/20050702165130/http://www.omi.wa.gov.au/WAPeople/Sect1/Table%201p04%20Aust.pdf).
8. "Welsh and 19th century education" (http://www.bbc.co.uk/wales/history/sites/themes/society/language_education.shtml). BBC. Dicapai pada 21 May 2014.

9. Main Statistics about Welsh from the Welsh Language Board (http://www.bwrdd-yr-iaith.org.uk/cynnwys.php?pID=more&langID=2&mID=2&type=Pubs&cpID=90%7C) **Ralat petik: Tag `<ref>` tidak sah, nama "board" digunakan secara berulang dengan kandungan yang berbeza**

Pautan luar

- Ringkasan Statistik Bahasa Wales (http://new.wales.gov.uk/topics/statistics/theme/welsh-language/?lang=en) dari Kerajaan Wales
- Bahasa Wales (http://www.ethnologue.org/show_language.asp?code=cym) di Ethnologue
- History and status of the Welsh language (http://users.comlab.ox.ac.uk/geraint.jones/about.welsh/)
- Gwybodiadur: a Welsh informationary (http://www.gwybodiadur.co.uk)
- The Story of Welsh (http://www.bbc.co.uk/wales/storyofwelsh): rancangan TV BBC Wales
- Welsh–English & English-Welsh Dictionary from the University of Wales, Lampeter (http://www.geiriadur.net/)

Wikipedia ***Bahasa Wales***, ensiklopedia bebas

Wikimedia Commons mempunyai media berkaitan ***Bahasa Wales (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Welsh_language?uselang=ms)***

Diambil daripada "https://ms.wikipedia.org/w/index.php?title=Bahasa_Wales&oldid=4641559"

Laman ini kali terakhir disunting pada 08:32, 20 September 2019.

Teks disediakan dengan Lesen Creative Commons Pengiktirafan/Perkongsian Serupa; terma tambahan mungkin digunakan. Lihat Terma Penggunaan untuk butiran lanjut.